

Mátraderecskei Széndioxid Gógygázfürdő, Mofetta

1. A mátraderecskei mofetta története

Vulkáni utóműködésként gyakran jelentkeznek gázkiömlés, aminek összetevői a bőrön át, valamint a légzéssel a véráramába bejutva gyógyító hatást fejtenek ki. A geológusok az említett jelenséget MOFETTA-nak nevezik, mely geológiai adottságoknak megfelelően különböző összetételű lehet. Komplex hatásról van szó, az igen magas CO₂ koncentráció erős értágító hatással rendelkezik, de a változó koncentrációban jelen lévő kén és radon gyógyító hatása is közismert. A mátraderecskei mofetta geológiai törésvonalakra épült, a feltörő gáz CO₂ tartalma 80-90 tf % körüli, magas radon koncentrációval rendelkezik, azonban ként nem tartalmaz. A település a Keleti-Mátra északi oldalán, Budapesttől 120 km-re található, lakóinak száma 2100, természeti kincsekben gazdag. Strandfürdőjének vize 10 900 mg/l ásványi anyagot tartalmaz, klinikai kutatások eredménye alapján 2011-ben az Országos Tisztifőorvosi Hivatal gyógyvízzé minősítette. A széndioxid gáz balneoterápiás alkalmazása 2000 éves múltra tekint vissza. A római kori orvoslásban, később a népi gyógyászatban felismerték a természetes széndioxid fürdők gyógyító és rekreációs hatását. Kezdetben természetes, később mesterségesen kialakított gödrökben (a római korban amfiteátrum-szerűen kialakított medencékben) történtek a kezelések. A hatásmechanizmus ismertté válása és az utóbbi időkben ún. civilizációsbetegségek leküzdésében elért gyógyeredmények ráirányították a figyelmet a CO₂gázfürdő kezelések jelentőségére. A gyógyászatban ma már méltó helyet tölt be a mofetta gyógygáz, mint fizioterápiás tényező.

A mátraderecskei gyógygáz összetételét tekintve a 86,16 tf % CO₂ mellett tartalmaz 1,61 tf %-ban oxigént (O₂), 7,13 tf %-ban nitrogént (N₂), és 5,11 tf %-ban metánt (CH₄). (Vízkutató Vízkémia Kft.) Radon tartalma viszonylag magas, radioaktivitása (222 Rn) 125 kBq/m³. (MTA ATOMKI; a бүkki termálkarsztvizek legmagasabb radontartalma ennek a mennyiségnek a tized részét sem éri el.) Dr. Gyetvai Gyula 430

Az elvégzett vizsgálatok alapján az Egészségügyi Minisztérium Országos Gyógyhelyi és Gyógyfürdőügyi Főigazgatósága a természetes módon feláramló és gyógyászati célra foglalt széndioxid gázforrás gázát 1999-ben gyógygázzá, a gyógyászati központot 2006-ban gyógygázfürdő intézménnyé minősítette.

2. Milyen kórképekben alkalmazható a mofetta kezelés?

Kiválóan alkalmas a végtagok verőér, visszér- és nyirokér idült betegségeiben, cukorbetegségekhez társuló érszövődmények kezelésében, helyreállító érműtét, szimpatektomia, katéteres értágítás, stent beültetés után, valamint műtetre nem alkalmas esetekben is sokszor igen kedvező hatású. Meggyőzőek a Raynaud szindróma kezelésében észlelt pozitív eredmények. A vénás rendszer betegségei közül a krónikus vénás elégtelenség, tromبózis utáni szindróma, a nyirokkeringés zavara mellett jelentős javulás érhető el renyhén gyógyuló végtag fekélyek esetén is. A mozgásszervi kórképek közül a keringészavarral járó betegségek mellett jók az eredmények a trauma utáni szövődmények kezelésében. A széndioxid kezelés ellenjavallatai gyakorlatilag megegyeznek a gyógyfürdő kezelések ellenjavallataival. A kezelések kúraszerűen történnek, napi egy kezeléssel, folyamatosan 15 napon át. Az első alkalommal a betegek 15 percig ülnek derékig a gázban, a továbbiakban 20 percig. A gáz feláramlása folyamatos, szintjét az elalvó gyertya lángja jelzi. A fürdőzéshez orvos felügyelete és szakképzett egészségügyi szakszemélyzet jelenléte biztosított. A Kárpát-medence mofettái (Erdélyben, hazánkban Mátraderecske) különlegesen abban, hogy azokban igen intenzív a gázfeláramlás és magas a CO₂ koncentráció, egyes gázfeltörésekben eléri a 98 tf %-ot. A mofetta kezelés több évszázados orvosi tapasztalatai alapján a kezelési módszer joggal tekinthető Európában hungaricumnak, és ugyanakkor kitűnő kiegészítője a modern orvostudománynak, a szív és ér- valamint a mozgásszervi betegek gyógyításában, rehabilitációjában.

A Miskolci Egyetem Közleménye, A sorozat, Bányászat, 81. kötet (2011)

Dr. Gyetvai Gyula
igazgató főorvos